

Kom mijn ongelof te hulp

Preek over Marcus 9:24

Te lezen: Marcus 9: 14-29
17 januari 1981

Eén van de dingen die ons bij het lezen van de bijbel het meeste parten speelt is ons gebrek aan verbazing. Neem nu het verhaal dat we uit Marcus negen lezen. Wie van u staat daar nog echt van te kijken? Laten we eerlijk zijn. We zijn er al lang aan gewend dat Jezus in de evangelieverhalen zieken geneest. En dat Hij het in onze tijd, in onze gemeenten, niet doet. Of bijna niet doet. We verbazen ons daar niet echt over. Want we hebben het verklaard: medisch, psychologisch, cultuurhistorisch. En vooral theologisch. We weten het precies: Die wonderen waren voor die tijd. Toen was de medische wetenschap nog niet zo ver. De wereld van die dagen was een wereld vol wonderen en wondergeloof. Of: Het gaat tegenwoordig om de prediking van het Woord; wonderen zijn gebonden aan de tijd van Jezus en van de eerste gemeente. We hebben het theologisch verklaard. Theologie is soms een wonderbaarlijke zaak. Ze kan ertoe leiden dat we ons over Gods wonderen niet meer verwonderen. Je niet meer verwonderen over wonderen

We staan er niet echt van te kijken dat Jezus in Marcus negen een epileptische jongen geneest. Ik moet bekennen: Toen ik die geschiedenis las en besloot er over te preken, deed ik dat niet om een stukje pure verbazing met u te delen. Ik dacht eerlijk gezegd: 'Hoe kan ik dat verhaal goed verklaren?' Voor je het weet, reageer je zo op een verbazingwekkende geschiedenis uit de bijbel.... Niet verbazen, maar verklaren.... Misschien ben ik wel te lang voorganger geweest. Wanneer je verantwoordelijkheid draagt in een gemeente, wanneer je pastorale zorg uitoefent, voel je je al gauw geroepen vooral sussend en kalmerend met mensen om te gaan. Geen opwinding. Geen al te hoog gespannen verwachtingen. Vooral nuchter blijven. Van heel wat kalmerende gesprekken die ik gevoerd heb, heb ik nooit spijt gekregen. Maar als ik Marcus negen lees, moet ik toegeven dat er iets niet klopt in die houding van verklaren en kalmeren. Verklaren en kalmeren haalt iets wezenlijks uit de geschiedenis van die genezing: De verbazing, de opwinding, de verlegenheid, de verwarring. De vader van die epileptische jongen is één stuk verbazing en opwinding; hij is in grote verlegenheid. Hij durft zijn verlegenheid en verwarring te bekennen: 'Ik geloof, kom mijn ongelof te hulp'.

Die vader keek naar Jezus en hij geloofde. En hij keek naar zijn zoon en hij twijfelde. Hij had in zoveel jaren al zoveel met zijn zoon beleefd. En met doktoren die van alles hadden beloofd en geprobeerd. Hij kon er niet van los komen. Hij twijfelde. Hij werd heen en weer geslingerd tussen hoop en angst, tussen geloof en twijfel. De ontmoeting met Jezus bracht hem in een geweldige opwinding en verlegenheid. Het bracht hem in de spanning tussen de goddelijke mogelijkheden van Jezus en de

kennelijke onmogelijkheden van de ziekte van zijn zoon. En die vader schaamde zich hier niet voor. Hij begon Jezus niet uit te leggen waarom hij óók twijfelde. Hij verontschuldigde zich niet voor het ongelooft dat met zijn geloof streed. Hij overschreeuwde zijn verwarring niet met een vrome kreet of zelfs met een bijbeltekst. Hij gaf zich aan Jezus, compleet, met geloof en ongelooft, met hoop en angst! Hij gaf zich aan Jezus met al zijn verlegenheid en verwarring: 'Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp!'

Dat is voor christenen misschien wel het meest verbazingwekkende van deze geschiedenis: het begint niet met een vrome gelovige die het allemaal heel precies weet. Het begint met een mens die toegeeft niets beters te bieden te hebben dan een mengelmoes van geloof en ongelooft, van hoop en twijfel, van zekerheid en onzekerheid: 'Heer ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp!' En dan begint Jezus de Heer te zijn! Hij geneest die zieke jongen. Hij doet iets ongelofelijks. Iets waarvan mensen maar kunnen dromen in een mengeling van geloof en ongelooft.

Ik geloof dat hier een oplossing ligt voor de problemen die wij, als wij eerlijk zijn, toch hebben met dit verhaal, met wonderen zoals genezing van zieken. Een oplossing die niet zit in een verklaring, in een weten. Een oplossing die zit in een houding. In een houding van niet-weten. Een houding van openheid tegenover God. Een houding van: God, als puntje bij paaltje komt, als U begint helemaal God te zijn in mijn situatie, dan sta ik te knippen met mijn ogen, dan ben ik één en al verbazing, dan begrijp ik er niets meer van.

Veel christenen, ook veel baptisten, weten precies waarom Jezus vroeger zieken genas en waarom Hij dat tegenwoordig niet meer doet. En inderdaad: Er gebeurt in zulke kerken en gemeenten vaak niets van deze aard. Omdat ze het precies weten!

Veel zogeheten pinkster christenen weten precies waarom Jezus vroeger zieken genas en waarom Hij het tegenwoordig nog moet doen. En dikwijls gebeurt er niets.

Misschien omdat ze het allemaal zo precies weten? Dikwijls gebeurt er niets van genezing, tot teleurstelling van gelovigen en tot schade van hun geloof. Ik heb geleerd om bang te zijn voor mensen die alles precies van de Here God weten. In zo'n precies weten over God raak je God zelf kwijt! Ik ben altijd blij iets nieuws van God te horen of te leren. Dat maakt mijn verwachting groter. In het leven met God reikt de verwachting veel verder dan het weten. God begint God te zijn als ik het allemaal niet meer weet.

Ik vraag me af: Wat zouden wij gedaan hebben als wij in Jezus' schoenen hadden gestaan? Dat is natuurlijk een dwaze vraag. Maar dwaze vragen maken sommige dingen soms erg helder. Wat zouden wij gedaan hebben als die vader tegen ons gezegd zou hebben: 'Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp'? Ongetwijfeld zouden we in grote verlegenheid zijn geraakt. We zouden waarschijnlijk met ons vingertje zijn gaan zwaaien en die vader ernstig vermaand hebben. Opdat hij tot andere gedachten zou komen. Dat laat veel over onszelf zien. We kunnen niet uit de voeten met geloof dat in spanning staat tot een stukje ongelooft, met hoop die in spanning staat tot twijfel,

met zekerheid die in spanning staat tot onzekerheid. Je mag in de gemeente wel spreken over twijfel en ongelof. Maar dan moet je het wel hebben over de periode van vóór je bekering en doop! Is het nu werkelijk zo dat u ná uw bekering en ná uw doop nooit meer gevoelens van twijfel, ongelof en onzekerheid hebt gehad? Is dat nu werkelijk zo? Als je christenen heel concreet voor zo'n vraag stelt, worden ze vaak een beetje zenuwachtig. Op een bijbelstudiekring ging het over het liefhebben van elkaar in de gemeente. Iedereen vond het een prachtig onderwerp. Toen stelde ik de vraag: 'zou het kunnen gebeuren dat je als gelovige in de gemeente een medegelovige niet liefhebt, dat je een hekel aan hem hebt?' Het werd heel stil in de kring. Tot iemand zei: 'Maar dat mág toch niet, dominee'. Ik zei: 'Laten we het daar nu niet over hebben. Maar kan zoiets gebeuren?' Weer dezelfde verontwaardigde reactie: 'maar dat mag toch niet!?' 'Het mág toch niet!' Daar zit de gedachte achter van: Dat is natuurlijk helemaal verkeerd, dat is gewoon slecht. We maken van geloof en ongelof vaak iets moreels. Geloof is goed. Kleingeloof, twijfel, ongelof is slecht. Het is rampzalig wanneer geloof en ongelof getrokken worden in de sfeer van goed en slecht. Het is rampzalig wanneer twijfel, angst, onzekerheid, ongelof het stempel krijgen van 'slecht' en 'helemaal verkeerd'. Je kunt elkaar en jezelf dan in een enorme kramp brengen. Een kramp waarin je over je eigen gevoelens van twijfel en onzekerheid niet meer eerlijk durft na te denken, laat staan er met anderen over durft te praten! Zo lang je gelooft zal je geloof staan in spanning tot ongelof, en je zekerheid staan in spanning tot onzekerheid. Dat is niet goed. Maar dat is ook niet slecht. Dat hoort bij het geloofsleven. Dat moet je van jezelf willen weten. Dat moet je voor elkaar waar willen hebben. Dat moet je tegenover Jezus' woord waar willen hebben: 'Ik geloof, kom mijn ongelof te hulp'. Dan kan Christus in zijn gemeente je verder helpen.

Als wij in Jezus' schoenen zouden hebben gestaan, zouden wij de vader van die epileptische jongen hebben berispt en vermaand. Of we zouden heel ernstig hebben gezegd: 'U begrijpt natuurlijk wel dat ik zo uw zoon niet genezen kan. Ik zal voor u bidden dat u tot andere gedachten komt. En denkt u zelf nog maar eens ernstig over uw woorden na. Dan spreken we elkaar volgende week weer!' Of we zouden hebben geprobeerd het ongelof van die vader psychologisch te verklaren en te relativieren. In de trant van: 'Ik begrijp het best. U hebt ook zo'n moeilijke tijd achter de rug. U bent gewoon wat overspannen.' Opdat die vader plotseling zou kunnen zeggen: 'Nu begrijp ik het! Het is geen ongelof! Ik ben gewoon wat over mijn toeren. Heer, ik geloof!' Dan zouden we tenminste zonder theologische problemen die zoon hebben kunnen genezen! Wanneer wij in Jezus' schoenen hadden gestaan, zouden wij die vader vanwege zijn ongelof ernstig vermaand hebben, of we zouden heel zwaarwichtig de zaak op de lange termijn hebben geschoven, of we zouden zijn ongelof psychologisch verklaard hebben en niet als ongelof serieus genomen hebben. De zoon zou als epilepticus gestorven zijn. En de vader zou als neuroticus of ten minste als gefrustreerd gelovige gestorven zijn. Dat is ons probleem: We kunnen niet uit de voeten met geloof dat in spanning staat tot ongelof, met hoop die in spanning staat tot twijfel, met zekerheid die in spanning staat tot onzekerheid. Soms krijg ik de indruk dat christenen voor dit probleem voortdurend op de loop zijn. Ik denk dat we

daarin voor onszelf op de loop zijn. Want zo zijn we, en dat heeft niets met goed of slecht te maken, en zo alleen kunnen we geloven: 'Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp.'

Leest u dat verhaal uit Marcus negen eens goed. En kijk er van op! Sta eens te kijken van Jezus! Jezus neemt die vader zoals deze zich aan Hem geeft: 'Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp'. We zouden verwachten dat Jezus ten minste gezegd zou hebben: 'Oké, maar je weet toch wel dat ongelooft niet deugt?!' Jezus zegt niets. Hij geneest die zoon. Hij neemt de vader met zijn geloof en ongelooft, met zijn hoop en angst. Hij geneest de zoon. En Hij helpt die vader om in zijn geloof verder te komen.

Dat is een geweldige geschiedenis. Ik behoef me voor de gevoelens van ongelooft die ik soms heb niet te schamen. Ik behoef ze Jezus niet uit te leggen. Ik behoef me er niet voor te verontschuldigen. Ik hoef er geen schuldgevoelens aan over te houden. Jezus zegent geen schuldgevoelens. U hoeft uw angst niet te verbergen. Wie zijn angst verbergt zal in zijn angst sterven. U hoeft alleen te zeggen: 'Ik geloof, kom mijn ongelooft te hulp'. En Hij zal zich als de Heer openbaren. Hij zal zijn macht openbaren. Ook over uw ongelooft en twijfel.

Amen.